

TESS
GERRITSEN

musi
deje
le

RICOLI IR AILZ TRILERIS

.....

Prologas

.....

*Andra Pradėšas,
Indija*

Vairuotojas atsisakė jį vežti toliau.

Vos pravažiavus apleistą cheminių preparatų gamyklą „Oktagonas“, padorus kelias baigėsi, ir kokią mylią jie kratėsi brūzgynais apaugusiu šunkeliu. Vairuotojas jau burbėjo, kad šakos braižo jo automobilį ir kad jis bet kada gali įklimpti purve, kurio buvo užsilikę po neseniai praūžusių lietu. Ir kas būtų tada? Įstrigus už 150 kilometrų nuo Haiderabado. Hovardas Redfildas klausėsi nesibaigiančių litanijų ir puikiausiai suprato, kad tai tebuvo pretekstas, o ne tikroji priežastis, dėl kurios vairuotojas nepageidavo važiuoti tolyn. Nė vienam nelengva pripažinti savo baimę.

Redfildui nebuvo kitos išeities — toliau teks kulniuoti pėsčiomis.

Jis pasilenkė prie vairuotojo ausies, kad tas išgirstų jo žodžius, ir iš karto jam bloškė pradviesęs to žmogaus prakaito kvapas. Užpakalinio vaizdo veidrodėlyje, ant kurio karojo barškaliukai, į jį dėbsojo tamsios vairuotojo akys.

— Tu čia palauksi manęs, gerai? — paprašė Redfildas. — Stovėk konkrečiai šitoje vietoje.

— Ar ilgai?

— Gal kokią valandą. Tiek, kiek reikės.

— Sakau, ten nieko nerasi. Nebeliko nė gyvos dvasios.

— Tiesiog palauk čia, gerai? Lauk. Kai grįšime į miestą, sumokėsiu dvigubai.

Redfildas pasičiuo kuprinę ir išlipęs iš automobilio, kuriame gaubė kondicionuotas oras, iš karto paniro į drėgme persunktą orą. Nuo to laiko, kai dar mokėsi koledže ir su menkais ištekliais klajojo po Europą, jis neturėjo rankose kuprinės ir dabar, sulaukęs penkiasdešimt vienu, vėl jautėsi kažkaip panašiai, kai užsimetė ją ant glebnių pečių. Tačiau būtų paskutinis kvaiša, jeigu leistųsi kur nors į šitą užkampio vanotuvę be butelio išgryninto geriamojo vandens, purškalo nuo vabzdžių, apsauginio kremo nuo saulės ir vaistų nuo viduriavimo. Ir be fotoaparato. Fotoaparato negalėjai palikti.

Jis stovėjo pavakarės karštyje liedamas prakaitą, pažvelgė į dangų ir pagalvojo: „Šaunu — saulė leidžiasi, ir temstant sukils visi uodai. Štai atvyko jūsų vakarienė, šunsnukiai.“

Redfildas pajudėjo į priekį. Kelias nustelbtas aukštų žolių, koja įsmuko į provėžą, batas paniro į purvą iki pat gurnų. Aišku, kad kelis mėnesius čia nepravažiavo nė viena transporto priemonė, ir motulė Gamta nedelsdama įsikraustė į savo buvusias valdas. Stabtelėjo švokšdamas ir tvatydamas uodus. Atsigręžęs sunerimo, nes nebesimatė automobilio. Ar jis galėjo pasitikėti vairuotoju, kad šis palauks? Žmogus labai nenorėjo vežti jo šitaip toli ir vis labiau nervinosi, kai teko kratytis vis prastėjančiu keliu. Vairuotojas kalbėjo, kad čia yra blogų žmonių, kad šitose vietose atsitinka baisių dalykų. Jiedu pradingtų — ir kam rūpėtų atsidanginti ir jų ieškoti?

Redfildas yrėsi pirmyn.

Atrodė, kad drėgnas šiltas oras apsupo jį. Girdėjo, kaip kuprinėje įstatytame butelyje teliūškuojasi vanduo. Jis jau ištroško, tačiau nesustojo atsigerti. Reikėjo judėti, nes dienos šviesa liesis gal

tik kokią valandą. Žolėje zvimbė vabzdžiai, jį supančių medžių šakų skliaute aidėjo, kaip jam atrodė, paukščių balsai, tačiau jis neprisiiminė, kad savo gyvenime būtų girdėjęs tokį čiulbesį. Šiame krašte viskas atrodė keistai ir siurrealistiškai, ir jis klumpino apimtas iliuzinio tronso, jausdamas, kaip per krūtinę sruvena prakaitas. Sulig kiekvienu žingsniu kvėpavimo ritmas spartėjo. Pagal žemėlapi turėjo būti tiktai pusantros mylios, tačiau atrodė, tarsi žingsniuotų jau visą amžinybę, o uodų neatbaidė netgi dar vienas sluoksnis kremu nuo vabzdžių. Ausyse išvien jų zvimbimas, o iš veido telikusi niežtinti spiečiaus kaukė.

Koja slystelėjo į gilią provėžą, ir jis parpuolė ant kelių į aukštą žolę. Vos atgaudamas kvapą išspjovė, kas buvo patekę į burną, ir staiga pradingo visas noras pėdinti toliau, pasijuto toks išsekęs, jog nutarė, kad pats laikas apsigręžti ir traukti atgal. Sėsti į lėktuvą ir pabrukus uodegą mauti į Sinsinatį. Galų gale bailumas yra kur kas saugesnis dalykas. Be to, patogesnis.

Redfildas sunkiai atsiduso, įsirėmė ranka į žemę, kad būtų lengviau atsistoti, ir sustingo spoksodamas į žolę. Tarp žolių stiebelių kažkas sublizgėjo, kažkoks metalinis daikčiukas. Pasirodo, ten buvo tiktai pigi metalinė saga, bet tuo momentu jam dingtelėjo, kad tai kažkoks ženklas. Talismanas. Įsikišo ją į kišenę, atsistojo ir nupėdino pirmyn.

Vos už kelių šimtų pėdų staiga atsivėrė didžiulė proskyna, apsupta aukštais medžiais. Jos gale matėsi vienišas statinys — žemas šlakbetonio blokų pastatas su rūdimis apneštu skardiniu stogu. Lengvame vėjelyje šlamėjo šakos, bangavo žolė.

Čia ta vieta, pagalvojo. Štai čia viskas ir atsitiko.

Staiga pasirodė, kad jis alsuoja per garsiai. Širdis daužėsi. Redfildas nusimetė kuprinę, atsegė ją ir išsitraukė fotoaparata.

Reikia viską užfiksuoti. „Oktogonas“ stengsis įrodinėti, kad esi

melagis. Griebsis visko, siekdamas tave diskredituoti, todėl turi būti pasirengęs apsiginti. Privalai įrodyti, kad kalbi tiesą.

Redfildas nuėjo proskyna prie pajuodusių šakų krūvos. Bakstelėjęs batu šakeles, išjudino suanglėjusio medžio dvoką. Pašiuropęs jis atsitraukė.

Tai buvo laidotuvių laužo liekanos.

Drėgnais nuo prakaito pirštais jis nuėmė objektyvo dangtelį ir pradėjo fotografuoti. Prispaudęs akį prie vaizdo ieškiklio nesiliovė spragsėti, fiksavo vieną vaizdą po kito. Sudegusios lūšnelės likučius. Žolėje gulintį vaikišką sandalą. Ryškios spalvos skiautelę, nuplėštą nuo sario. Kur tik pažvelgsi — visur Mirtis.

Jis pasisuko į dešinę, ieškiklis pralėkė per žalią panoramą, pirštas jau ruošėsi spustelėti mygtuką ir užfiksuoti kitą vaizdą, bet staiga sustingo.

Rémelio pakraštyje šmėstelėjo figūra.

Jis nuleido fotoaparatai ir atsitiesė, įdėmiai įsižiūrėjo į medžius. Dabar nieko nesimatė, tiktai šakos suposi.

Štai — ar tik jis akies krašteliu neužgriebė žaibiško judesio? Tarp medžių šmėstelėjo kažkas tamsus. Gal beždžionė?

Reikėjo fotografuoti toliau. Dienos šviesa greitai tirpo.

Praėjo pro akmeninį šulinį ir patraukė prie to pastato su skardiniu stogu, kelnėmis šnarindamas žolę, dairydamasis kairėn ir dešinėn. Rodės, lyg medžiai turėtų akis ir jį stebėtų. Artėdamas prie namo Redfildas išvydo apdegusias sienas. Priešais slenkstį — pelenų ir pajuodusių šakų kauburys. Dar vienas mirusiųjų laužas.

Jis apėjo jį ir pažiūrėjo pro tarpdurį į vidų.

Iš pradžių beveik nieko nesimatė, nes viskas skendėjo prietemoje. Diena sparčiai ėjo į pabaigą, o viduje buvo netgi tamsiau, vien juoduma ir pilkuma. Palaukė, kol apsiprato akys. O kai moliniame

ąsotyje įžiūrėjo spindintį vandenį, galvoje viskas susimaišė. Uoslę pasiekė prieskonių kvapas. Iš kur jie čia?

Už nugaros trakstelėjo šakelė.

Redfildas akimirksniu atsigrėžė.

Proskynoje stovėjo figūra. Aplinkui nekrutėjo nė vienas medis, netgi paukščiai tylėjo. Figūra artinosi kažkokia keista trūkčiojančia eisena ir sustojo vos už kelių pėdų nuo jo.

Redfildui iš rankų iškrito fotoaparatas. Pastėręs iš siaubo jis ėmė trauktis atatupstas.

Tai buvo moteris. Ir ji neturėjo veido.

Ją vadino Mirusiųjų Karaliene.

Nors niekas į akis taip nesakė, kartais daktarė Mora Ailz nugirsdavo įkandin ištartą pravardę, kai keliaudavo niūriu, darbo nubrėžtu trikampiui, jungiančiu teismo salę, mirties vietą ir lavoninę. Kartais sugaudavo juodo sarkazmo gaidelę: *Štai mūsų gotų deivė iš-eina susirinkti šviežių lavonų*. Kartais tose pastabose girdėdavosi nerimastingas tremolo*, atrodė tarsi dievobaimingųjų šnabždesiai, kai tarp jų įsimašo koks bedievis pašalietis. Paprastai nerimdavo tie, kurie negalėjo suprasti, kodėl ji nusprendė eiti Mirties pėdomis. Jie svarstydamo — gal ji patirianti malonumą? Ar šalto kūno lietimas, puvimo dvokas taip ją žavi, kad jai nereikalingi gyvieji? Jie mano, kad tai nenormalu, ir nesmagiai dirsčioja, atkreipdami dėmesį į detales, kurios tik sustiprina jų įsitikinimus, kad gal ji iš kitos planetos. Užkliūva dramblio kaulo odos spalva, juodi plaukai, pakirpti griežtu Kleopatros stiliumi. Raudonų lūpų dažų brūkšnys. Kas gali dažytis lūpas, kai reikia eiti į mirties vietą? Labiausiai juos trikdo jos ramybė, šaltas karališkas žvilgsnis apžiūrint siaubus, kuriuos jie patys vos

* Greitas vieno garso kartojimas. (*Čia ir toliau — paaiškinimai vertėjos.*)

gali iškęsti. Ji nenukreipia akių į šalį kaip jie, bet pasilenkia, įdėmiai apžiūri, liečia. Pauosto.

O vėliau savo autopsijos laboratorijoje po stipriais šviestuvais pjausto.

Ir dabar ji pjaustė, skalpelis režė atšalusią odą, gličius geltonus poodinius riebalus. Žmogus, mėgęs mėšainius ir bulvytes, galvojo ji, sekatoriumi perkirpdama šonkaulius ir pakeldama trikampį krūtinkaulio skydą — šitaip atidarai spintelės duris, kai nori pamatyti už jų sudėtus branginamus daiktus.

Širdis gulėjo puriame plaučių patale. Ji penkiasdešimt devynerių metus pono Samuelio Naito kūne pumpavo kraują. Kartu su juo augo, kartu seno, kaip ir jis neatpažįstamai keitėsi — iš jaunystėje buvusio lieso raumens pavirto šiuo taukais apaugusiu mėsgaliu. Galiausiai visi siurbliai liaujasi veikę; taip atsitiko ir ponui Naitui, kuomet jis sėdėjo Bostono viešbučio kambaryje įsijungęs televizorių ir ant naktinio staliuko pasidėjęs stiklą viskio iš bariuko.

Mora Ailz nesvarstė, kokios galėjo būti jo paskutinės mintys, ar jis jautė skausmą arba baimę. Nors tyrinėjo intymiausias jo vieteles, nors praskyrė odą ir laikė rankose jo širdį, ponas Samuelis Naitas liko jai svetimas, tylus ir nieko nereikalaujantis nepažįstamasis, mielai atskleidžiantis savo paslaptis. Mirusieji kantrūs. Nesiskundžia, negrasina, neapgaukinėja pataikaudami.

Mirusieji neskaudina, tik gyvieji taip daro.

Mora Ailz romiai ir vikriai atliko krūtinės ląstos organų rezekciją, išimtą širdį padėjo ant organų tyrimo stalelio. Lauke sūkuriavo pirmasis gruodžio sniegas, baltos snaigės tyliai šnabždėjo nusileisdamos ant lango, sklendė virš siaurų gatvelių. Bet čia, laboratorijoje, vieninteliai garsai — vandens tekėjimas ir ventilatoriaus šnypštimas.

Jos asistentas Jošimas judėjo apsigaubęs slėpinga tyla, numa-

nydamas jos pageidavimus, atsirasdamas kaip tik ten, kur jo prireikia. Jiedu dirbo drauge tikrai pusantrų metų, tačiau veikė sutartinai, vienijami dviejų logiškai mąstančiųjų telepatinio bendravimo. Jai nereikėjo prašyti, kad jis nukreiptų šviesą į kitą vietą — šviesa jau krito ant lašančios širdies, žirkklės ištiestoje rankoje laukė, kol ji pasiims.

Tamsiai išmarginta dešiniojo skilvelio sienelė ir baltas randas viršūnėje pasakojo liūdną šios širdies istoriją. Prieš kurį laiką, gal prieš kelis mėnesius ar netgi metus, įvykęs miokardo infarktas jau buvo suardęs dalį kairiojo skilvelio sienelės. Paskui kažkuriuo praėjusios paros metu ištiko dar vienas infarktas. Trombas užblokavo dešinę vainikinę arteriją ir sustabdė kraujo patekimą į dešiniojo skilvelio raumenį.

Ji atplovė dalį audinio histologiniam tyrimui, jau žinodama, ką pamatys po mikroskopu. Koaguliaciją ir nekrozę. Baltųjų kraujo kūnelių lyg gynybinės armijos antplūdį. Galbūt ponas Samuelis Naitas pamanė, kad krūtinėje jaučiamas diskomfortas atsirado dėl paprasčiausio skrandžio veiklos sutrikimo. Pietų metu per daug prisivalgyta, nereikėjo tiek svogūnų prisikimšti. Gal peptobismolis padės. Arba galėjo pasireikšti kur kas grėsmingesni simptomai, į kuriuos jis numojo ranka: sunkumo jausmas krūtinėje, dusulys. Be abejonės, jam nekilo mintis, kad jį ištiko širdies priepuolis.

Kad kitą dieną jis mirs dėl aritmijos.

Atverta ir suskirstyta į dalis širdis dabar gulėjo ant organų tyrimo stalo. Mora Ailz žiūrėjo į visiškai tuščią torską. Štai ir baigėsi tavo verslo kelionė į Bostoną, pagalvojo ji. Niekas nekaltas, pats prisiskaukei bėdą, pone Naitai.

Sučirškė vidaus telefonas.

— Daktare Ailz? — Luizė, jos sekretorė.

— Taip?

— Detektyvė Ricoli jums skambina antrąją liniją. Galite kalbėti?

— Atsiliepsiu.

Mora nusimovė pirštines ir nuėjo prie telefono, kuris kabėjo ant sienos. Jošimas, plovęs praustuve instrumentus, užsuko čiaupą. Atsigręžęs tyliai ją stebėjo klastingomis tigro akimis, jau žinodamas, ką reiškia Ricoli skambutis.

Kai pagaliau baigė pokalbį, Mora pastebėjo jo klausiamą žvilgsnį.

— Šiandien anksti prasideda, — pasakė ji.

Paskui nusivilko chalata ir išėjo iš morgo į savo karalystę atsi-
vežti dar vieno lavono.

Rytinis snygis virto klastinga sniego ir šlapdribos maišalyne, o sniego valytuvų — nė kvapo. Mora Ailz labai atsargiai važiavo Jamaika Riverio keliu, ratai čezėjo, irdamiesi per gilią pliurzą, valytuvai be paliovos gremžė šerkšno traukiamą stiklą. Čia vos pirmas žiemos pasirodymas, ir vairuotojams dar teks prisitaikyti prie sąlygų. Keli nukentėjėliai jau nučiuožė nuo kelio. Ji pravažiavo pro žybčiojantį policijos automobilį, prie kurio stovėjo patrulis ir techninės pagalbos mašinos vairuotojas, abu įbedę akis į griovyje atsidūrusį automobilį.

Jos „Lexus“ ratai pradėjo čiuožti įkypai, buferis pakrypo į priešpriešiais artėjantį transportą. Mora paniškai užgulė stabdžius ir iš karto pajuto, kaip suveikė automatinė slydimo kontrolės sistema. Pagaliau sugrąžino automobilį į savo juosta. Širdis dunksėjo. Velnioop šitokius kelius, pagalvojo. Trauksiu atgal į Kaliforniją. Ji baikščiai slinko į priekį, spjaudama į visus signalų kaukimus ir stabdomą eismą. Pirmyn, idiotai, lenkite, lenkite! Tokių vairuotojų kaip jūs jau prisiziūrėjau ant savo skrodimo stalo.

Kelias ją atvedė į Jamaika Pleiną — vakarinį Bostono mikro-

rajoną su didingais senais rūmais ir plačiomis vejomis, su tyloje paskendusiais parkais ir paupio takais. Vasarą mielai pasitrauktum nuo Bostono triukšmo ir karščių į šios lapijos prieglobstį, bet šiandien, kai užplūdo atšiaurūs orai, kai tuščiose vejose siautėjo vėjai, apylinkės atrodė visiškai apleistos.

Jos ieškoma vieta buvo visų atgrasiausia, pats pastatas sustingęs už aukštos akmenų tvoros, užgultos gebenių raizgynu. Visai užsibarikadavusios nuo pasaulio, pagalvojo ji. Iš gatvės matėsi tiktai čerpių stogo gotikinės trikampės smailės ir vienas aukštai iškeltas stoglangis, kuris spoksojo į ją lyg juoda akis. Prie vartų stovintis policijos automobilis patvirtino, kad ji atvyko reikiamu adresu. Kol kas matėsi tik kelios kitos mašinos: smogiamieji daliniai aplenkė didesnę nusikaltimo vietą tiriančių specialistų armiją.

Mora pastatė automobilį kitoje gatvės pusėje ir pasiruošė pirmam vėjo gūsiui. Vos iškėlus koją iš automobilio ir pastačius ant žemės, batelis staigiai čiūžtelėjo, ir Mora vos susilaikė įsitvėrusi į mašinos dureles. Šiaip taip tvirčiau atsistojusi ant kojų ji pajuto ledinį vandenį, varvantį per blauzdas nuo palto apačios, kurią spėjo įmerkti į ištižusį sniegą. Kelias sekundes taip ir stovėjo, kpojama šlapdribos, priblokšta, kad šitaip žaibiškai viskas nutiko.

Žvilgtelėjusi į kitą pusę, į policininką, sėdintį savo automobilyje, pamatė, kad tas ją stebi ir, žinoma, matė, kaip ji paslydo. Kirtis išdidumui. Mora čiupo nuo priekinės sėdynės savo reikmenis, užtrenkė dureles ir kaip galėdama oriau patraukė apmarmėjusiu keliu į kitą pusę.

— Neužsigavote, daktare? — šūktelėjo policininkas pro langelį.

Ji neprašė tokio dėmesio.

— Viskas gerai.

— Su tokiais bateliais eikite atsargiai. Kieme dar slidžiau.

— Kur yra detektyvė Ricoli?

— Koplyčioje.

— O kur ta?

— Iš karto pamatysite. Ant jos durų didžiulis kryžius.

Mora priėjo prie vartų, tačiau šie buvo užrakinti. Ant sienos kabėjo geležinis varpelis. Timptelėjo virvutę. Viduramžiškas skambesys pamažu ištirpo švelniame šlapdribos čežėjime. Po pat varpeliu buvo bronzinė lentelė, pro rudos gebenės kuokštą vos matėsi užrašas.

Greistouno vienuolynas

Maloningosios Dievo Motinos seserys

Pjūtis didelė, o darbininkų maža.

Melskite pjūties šeimininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį.

Kitoje pusėje taip staiga išniro juodu rūbu apsigobusi moteris, taip tyliai prisiartino, kad Mora krūptelėjo, išvydusi pro grotas ją stebintį veidą. Labai seną veidą, taip išvagotą raukšlėmis, kad atrodė, jog jos savaime smenga gilyn, tačiau akys buvo gyvos ir aštrios kaip paukščio. Vienuolė nekalbėjo, klausė tikrai žvilgsniu.

— Aš esu daktarė Ailz iš Teismo medicinos ekspertų tarnybos, — prisistatė Mora. — Mane iškvietė policija.

Vartai cypdami atsivėrė.

Mora įėjo į kiemą.

— Man reikia detektyvės Ricoli. Sakė, ji koplyčioje.

Vienuolė parodė tiesiai į kitą kiemo pusę. Paskui apsisuko ir lėtai nukrypavo prie artimiausių durų, palikdama Morą vieną nueiti į koplyčią.

Snaigės sukosi ir šoko tarp aštrių ir sunkių lietaus dygsnių tarsi balti drugeliai. Pats trumpiausias kelias — tiesiai per kiemą, tačiau akmenys buvo apledėję, o lygiapadžiai Moros bateliai jau įrodė,

kaip pavojinga žengti ant tokio paviršiaus. Tad moteris nėrė į siaurą dengtą taką kiemo pakraštyje. Nuo šlapdribos apsaugota, bet kito- kio prieglobsčio nesitikėk — vėjas tiesiog raikyte raikė per palatą. Pribloškiantis šaltis dar kartą priminė, koks nuožmus gruodis gali būti Bostone. Didžiąją savo gyvenimo dalį ji praleido San Fransis- ke, kur retkarčiais atklystančios snaigės žavėdavo, o ne kankindavo kaip šitos bjaurios dilgėlės, įsisukusios po stogeliu ir kandžiojančios veidą. Mora glustelėjo prie sienos ir tvirčiau susisiautusi palatą nu- žingsniavo pro tamsius langus. Nuo vartų pusės sklido vos girdimas Jamaika Riveriu važiuojančio transporto čiuzėjimas, tačiau čia, tarp šitų sienų, ji girdėjo tiktai tylą. Jei ne senoji vienuolė, kuri įleido, ši aptverta teritorija atrodytų visai negyvenama.

Todėl Mora apstulbo išvydusi tris veidus, stebeilijančius į ją pro vieną langą. Tiesiog tylus gyvasis paveikslas, už kurio stiklo stovėjo vienuolės lyg juodais rūbais apsigobusios šmėklos ir žiūrėjo, kaip įsibrovėlė eina tolyn į jų šventovę. Žvilgsniai sutartinai krypo ją nu- lydėdami.

Koplyčios durys buvo apjuostos geltona nusikaltimo vietą žy- minčia juosta, kuri jau karojo susmukusi, aptraukta šlapio sniego pluta. Mora kilstelėjo juostą, pralindo ir pastūmė duris.

Tiesiai į akis žiebė fotoaparato blykstė, ir Mora sustojo kaip įbesta. Durys šnypšdamos lėtai užsivėrė, o ji mirksėjo, gindamasi nuo tinklainės užliejusių atspindžių. Kai akys atsigavo, išvydo me- dinių klauptų eiles, kalkėmis nubalintas sienas ir didžiulį Nukry- žiuotą virš altoriaus. Tai buvo asketiška patalpa, dar labiau temdo- ma vitražinių langų, pro kuriuos vos prasiskverbė drumzlina šviesa.

— Stovėkite vietoje. Atsargiai, neužlipkite, — nurodė foto- grafas.

Mora pažiūrėjo į akmenines grindis. Kraujas. Ir pėdos. Kaž- koks chaotiškas jaukalas. O dar medicininės atliekos. Švirksčių adatų

gaubtuvėliai ir suplėšytos pakuotės. Greitosios pagalbos brigados palikimas. Bet kūno nebuvo.

Moros akys aprėpė platesnį ratą, ji pastebėjo sutrypto balto audinio gabalą ant centrinio tako, raudonas dėmes ant klaupų. Šioje ledinėje patalpoje matėsi iškvepiamo kvapo garas, ir atrodė, kad oro temperatūra dar labiau nukrito, šiurpulys sustiprėjo, žiūrint į kraujo dėmes, lašus ant klaupų eilių ir supratus, kas čia įvyko.

Fotografas vėl pradėjo blyksėti, atakuodamas Moros akis.

— Ei, daktare? — Koplyčios priekyje pasirodė tamsių plaukų debesis: detektyvė Džeinė Ricoli atsistojo ir pamojavo. — Čia!

— Iš kur tas kraujas prie durų?

— Kitos nukentėjėlės, sesers Uršulės. Greitosios berniukai išvežė ją į Švento Pranciškaus ligoninę. Ant centrinio tako yra daugiau kraujo ir pėdų, juos reikia išsaugoti, tad geriau apeik aplinkui, suk į kairę. Eik prie pat sienos.

Mora šiek tiek užtruko, kol užsitempė vienkartinius antbačius, paskui atsargiai nuslinko koplyčios pakraščiu, laikydamsi kuo arčiau sienos. Vienuolės kūną pamatė tik praėjusi pirmąją klaupų eilę. Lavonas gulėjo aukštiekninkas, didžiulis juodas abitas skendėjo dar didesniame kraujo klane. Siekiant išsaugoti įkalčius, ant plaštakų užmaiti maišeliai. Morą nustebino, kad auka tokia jauna. Ir pro vartus įleidusi vienuolė, ir tos trys, matytos už lango, buvo senyvo amžiaus. Šioji moteris kur kas jaunesnė. Veidas nežemiškas, melsvose akyse sustingęs nykiai romus žvilgsnis. Galva plika, nukirpti šviesūs plaukai vos colio ilgio. Kiekvienas baisus smūgis užsifiksavęs sudarkytoje galvos odoje, deformuotame pakaušyje.

— Jos vardas Kamilė Medžines. Sesuo Kamilė. Gimtasis miestas — Hajanis Portas, — Ricoli dėstė filmui „Nusikaltėlių paieškos“ būdingu šaltu dalykišku balsu. — Per penkiolika metų — pirmoji

novicija. Gegužės mėnesį ruošėsi duoti paskutinius įžadus. — Patylėjusi ji pridūrė: — Jai buvo tik dvidešimt.

Pro ramią išorę staiga prasiveržė pyktis.

— Tokia jauna.

— Taip. Atrodo, kad jis išmušė jai paskutinį kvapą.

Mora užsimovė pirštines ir atsitūpė apžiūrėti sudarkytos galvos. Šios odoje žudiko įnagis paliko rantuotas siauras ir ilgas plėštines žaizdas. Matėsi išsikišusios kaulų skeveldros, ištryškusi pilkoji smegenų medžiaga. Nors veido oda buvo beveik nepaliesta, tačiau nusi-dažiusi tamsiai violetine spalva.

— Ji mirė kniūbsčia. Kas ją atvertė?

— Ją radusios seserys, — atsakė Ricoli. — Bandė apčiuopti pulsą.

— Kada jas surado?

— Šį rytą apie aštuntą. — Ricoli dirstelėjo į laikroduką. — Beveik prieš dvi valandas.

— Ar žinote, kas atsitiko? Ką sakė seserys?

— Iš jų neįmanoma nieko išgauti. Dabar likusios vos keturio-lika vienuolių, ir visos ištiktos šoko. Tikėjosi, kad čia yra saugios. Globojamos Dievo. Bet ima ir įsilaužia kažkoks lunatikas.

— Ar yra įsilaužimo žymių?

— Ne, tačiau į teritoriją patekti visiškai nesunku. Gebenėmis apžėlusios visos sienos — kuo lengviausiai per jas peršoktum. Be to, yra užpakaliniai vartai, pro kuriuos vienuolės išeina į lauką — ten jų sodas. Nusikaltėlis galėjo patekti ir pro ten.

— Pėdos?

— Tikrai čia keletas. O lauke beveik viskas apsnigta.

— Vadinasi, negali sakyti, kad jis tikrai įsibrovė. Jį galėjo įleisti pro priekinius vartus.

— Tai uždaras vienuolynas, daktare. Pro vartus įleidžiamas tik-

tai parapijos klebonas, kai ateina aukoti Mišių ir klausyti išpažinčių. Dar yra čia dirbti ateinanti moteris. Jai galima atsivesti dukrelę, kai nėra kas prižiūri. Ir viskas. Daugiau niekas negali įeiti be vienuolyno viršininkės leidimo. O seserys niekur neišsina iš vienuolyno. Nebent jeigu reikia apsilankyti pas gydytojus arba jeigu jų šeimas išrinka nelaimė.

— Su kuo jau kalbėjotės?

— Su abate, motinėle Marija Klement. Ir su dviem vienuolėmis, kurios rado kūnus.

— Ką jos sakė?

Ricoli papurtė galvą.

— Nieko nematė, nieko negirdėjo. Nemanau, kad ir kitos galėtų ką nors pasakyti.

— Kodėl?

— Ar matei, kokio jos amžiaus?

— Bet tai nereiškia, kad jos nieko neišmano.

— Viena susukta insulto, o dvi serga Alzheimerio liga. Dauguma miega kambariuose, kurių langai išsina ne į kiemą, todėl jos nieko negalėjo matyti.

Iš pradžių Mora tik tupėjo prie Kamilės kūno ir nelietė jo: pasukutinį kartą pagerbė auką. Dabar tau niekas nebesukels skausmo, pagalvojo ji ir pradėjusi palpuoti galvą pajuto po oda slankiojančių kaulų skeveldrų traškėjimą.

— Dauginiai smūgiai. Kirsta į viršugalvį arba kaukolės užpakalinę dalį...

— O mėlynės veide? Čia tiktai pomirtinis pamėlynnavimas?

— Taip. Ir fiksuotas.

— Vadinasi, smūgiuota iš užpakalio. Ir iš viršaus.

— Turbūt užpuolikas buvo aukštesnis.

— Arba ji suklupo. O jis stovėjo prie jos.

Moros rankos sustingo prie šaltos odos: prieš akis iškilo širdį veriantis jaunos vienuolės vaizdas, kai ji klūpojo priešais žudiką, kai ant palenktos galvos pasipylė smūgiai.

— Kas per išpera šlaistosi daužydamas vienuoles? — pratrūko Ricoli. — Kas, po velnių, darosi šiame pasaulyje?

Mora net susigūžė nuo Ricoli riksmų. Ji neprisiminė, kada pastarąjį kartą buvo įkėlusį koją į bažnyčią, ir jau seniai liovėsi tikėti Dievą, tačiau šitoks piktžodžiavimas šventoje vietoje ją sukrėtė. Tokia jau vaikystėje iškiepytų principų galia. Netgi ji, kuriai šventieji ir stebuklai dabar tebuvo paprasčiausias fantazijos vaisius, neištartų keiksmazodžio priešais kryžių.

Tačiau Ricoli buvo pernelyg įsiutusi, todėl nepaisė, kokie žodžiai lėkė iš burnos netgi šioje šventoje vietoje. Jos plaukai susitaršę labiau negu bet kada, juodų gaurų kupeta žvilgėjo nuo ištirpusio sniego. Po išbalusia veido oda matėsi aštrūs skruostikauliai. Koplečios tamsoje akys iš įniršio žėrėjo lyg žarijos. Teisėtas pasipiktinimas visada uždegdavo Džeinę Ricoli, buvo pagrindinis variklis, genantis ją išsigimėlių pėdsakais. Tačiau šiandien įniršis buvo karštligiškas, veidas dar labiau sukritęs, tarsi ta ugnis būtų rijusi ją iš vidaus.

Mora neketino dar labiau kurstyti tų liepsnų. Kalbėjo šaltakraujiškai, klausinėjo dalykiškai. Mokslininkė, kuri remiasi faktais, o ne emocijomis.

Ji pakėlė sesers Kamilės ranką ir patikrino alkūnės sąnarį.

— Glebna. Lavonas nesustingęs.

— Vadinas, mažiau negu penkios ar šešios valandos?

— Be to, čia šalta.

Ricoli pūstelėjo garų tumulą į ledinį orą.

— Tikrai.

— Manau, vos aukščiau nulio. *Rigor mortis** uždelstas.

— Ar ilgam?

— Beveik neribotam laikui.

— O kaip veidas? Fiksuotas pamėlynavimas?

— *Livor mortis*** galėjo atsirasti per pusvalandį. Tai mažai ką padeda nustatant mirties laiką.

Mora atsidarė lagaminėlį ir išėmė termometrą, norėdama pamatuoti patalpos temperatūrą. Pažiūrėjusi, kiek drabužių sluoksnių aprengtas aukos kūnas, ji nutarė pamatuoti kūno temperatūrą tiesioje žarnoje, kai lavonas bus nuvežtas į morgą. Patalpa menkai apšviesta — čia ne tokia vieta, kur galėtum tiksliai nustatyti seksualinį smurtą. Be to, kilnodamas drabužius galėjai sunaikinti įkalčių pėdsakus. Vietoj to ji išsiėmė švirkštus, pasiruošdama ištraukti stiklakūnio skysčio pomirtinei kalio jonų koncentracijai nustatyti. Bus viena galimybė įvertinti mirties laiką.

— Papasakokite apie antrąją auką, — paprašė Mora, pradurdama kairiąją akį ir lėtai traukdama stiklakūnio skystį.

Ricoli sudejavo, pasibjaurėjusi tokia procedūra, ir nususuko.

— Prie durų rasta šešiasdešimt aštuonerių metų amžiaus sesuo Uršulė Roulend. Matyt, kietas riešutėlis. Sakė, dar judino rankas, kai ją kėlė į greitosios pagalbos automobilį. Kai mudu su Frostu atvykome, jie jau rūko į ligoninę.

— Ar ji labai sužalota?

— Aš jos nemačiau. Paskutinė žinia iš Švento Pranciškaus ligoninės: ji operuojama. Dauginiai kaukolės lūžiai ir kraujavimas į smegenis.

— Kaip ir šitos aukos.

* Lavono sustingimas.

** Lavondėmės.

— Taip. Kaip ir Kamilės. — Ricoli balse vėl pyktis.

Mora pakilo ir stovėjo drebėdama. Kelnės sugėrė ledinį vandenį nuo permirkusio palto krašto ir atrodė, kad blauzdos apdėtos ledu. Telefonu sakė, kad auka yra patalpoje, todėl ji nepasiėmė iš automobilio nei šaliko, nei vilnonių pirštinių. Šioje nešildomoje koplyčioje vargu ar šilčiau negu šlapdribos drengiamame kieme. Mora įsikišo rankas į kišenes, stebėdamasi, kaip Ricoli gali taip ilgai išverti tokioje ledinėje koplyčioje be šiltų pirštinių ir šaliko. Matyt, Ricoli turi savąjį šilumos šaltinį — įsiūčio karštį, ir neatrodė, kad ji skuba ieškoti šiltesnio kampo, nors lūpos jau mėlo nuo šalčio.

— Kodėl čia taip šalta? — stebėjosi Mora. — Neįsivaizduoju, kaip jos gali melstis tokioje patalpoje.

— Jos čia nesimeldžia. Šia pastato dalimi žiemą nesinaudojama: per brangu šildyti. Šiaip ar taip, čia jų nedaug gyvena. Mišios aukojamos mažoje koplytėlėje už klebonijos.

Mora prisiminė tas tris matytas pro langą vienuoles. Visos pagyvenusios. Šitos seserys — gęstančios liepsnelės, blyksteli ir viena po kitos išnyksta.

— Jeigu ši koplyčia nenaudojama, — tęsė ji, — ką čia veikė nukentėjėlės?

Ricoli atsiduso, iškvėpdama drakonišką garų kamuolį.

— Niekas nežino. Abatė sako paskutinį kartą mačiusi Uršulę ir Kamilę praėjusį vakarą pamaldose, apie devintą valandą. Kai jos nepasirodė rytinėse pamaldose, dvi seserys išėjo ieškoti. Niekas nesitikėjo jų rasti čia.

— Tie smūgiai į galvą. Atrodo, grynai iš įniršio.

— Bet pažiūrėk į jos veidą, — pasakė Ricoli, rodydama į Kamilę. — Jis nekirto į veidą. Nelietė. Atrodytų, kad užpuolimas nėra labai asmeninio pobūdžio. Tarsi jam rūpėjo ne ji pati, bet kas tokia ji yra. Ką ji simbolizuoja.

— Autoritetą? — svarstė Mora. — Galią?

— Keista. Sakyčiau, panašiau, kad tikėjimą, viltį ir labdarin-
gumą.

— Na, aš lankiau katalikišką vidurinę mokyklą.

— Tu? — prunkstelėjo Ricoli. — Niekada nepamanyčiau.

Mora giliai įkvėpė stingdančio oro, pakėlė akis į kryžių ir prisiminė metus, praleistus Šventų Nekaltųjų akademijoje — privačioje vidurinėje mokykloje. Ir ypatingas kančias, kurias seikėjo istorijos mokytoja sesuo Magdalena. Ne fizines, bet emocines kančias. Jas dalijo moteris, kuri akimirksniu nusprendavo, katra mergaitė, jos manymu, puoselėjo nuodėmingai besaikę puikybę. Geriausi keturiolikmetės Moros draugai buvo ne žmonės, o knygos. Per pamokas ji lengvai susidorodavo su visomis užduotimis ir tuo didžiavosi. Dėl to ir užsitraukė sesers Magdelenos rūstybę. Pačios Moros labui tas nedoras didžiavimasis savo protu turėjo būti jėga paverstas kuklumu. Sesuo Magdalena siekė savo tikslo su žiauriu užsidegimu. Per pamokas laikydavo Morą pajuokos objektu, tvarkingų sąsiuvinų parašėse prisėdavo kandžių pastabų ir garsiai atsidusdavo, kai Mora pakeldavo ranką, norėdama ko nors paklausti. Galų gale Mora buvo įveikta ir nutildyta.

— Jos baugindavo mane, — pasakė Mora. — Tos vienuolės.

— Nemaniau, kad kas nors tave gali išgąsdinti, daktare.

— Daug kas gąsdina.

Ricoli nusijuokė:

— Tik jau ne lavonai, tiesa?

— Šiame pasaulyje yra daug baisesnių dalykų negu lavonai.

Jos paliko Kamilės kūną gulėti šalto akmens patale ir nuėjo koplyčios pakraščiu prie kruvinų grindų, kur buvo rasta dar gyva Uršulė. Fotografas jau buvo baigęs darbą ir išėjęs, koplyčioje liko tiktai Mora ir Ricoli, dvi vienišos moterys, kurių balsai aidėjo atsi-

mušdami į tuščias sienas. Mora visada koplyčias laikė visuotinėmis šventovėmis, kur netgi netikinčiojo siela galėjo rasti nusiramimą. Tačiau ši niūri vieta, kur praėjo šventus simbolius niekinanti Mirtis, ramybės jai neteikė.

— Kaip tik čia rado gulinčią seserį Uršulę, — pasakė Ricoli. — Galva nukreipta į altorių, kojos — į duris.

Tartum nusižeminusią prieš Nukryžiuotąjį.

— Tas bernelis — sumautas žvėris, — Ricoli žėrė piktus žodžius lyg ledo skeveldras. — Štai su kuo turime reikalą. Su skystapročiu. Arba su koku nors narkotikais apsinešusiu asilu, sumaniusiu ką nors nugvelbti.

— Dar nežinome, ar tai buvo vyras.

Ricoli mostelėjo sesers Kamilės link.

— Manai, šitaip padarė moteris?

— Ir moteris gali trenkti plaktuku ir suknežinti kaukolę.

— Mes radome pėdos atspaudą. Ten, centrinio tako viduryje. Man atrode lyg dvylikto dydžio vyriško bato pėdsakas.

— Gal jį paliko greitosios pagalbos brigada?

— Ne, greitosios vyrukų pėdos matosi čia, prie durų. Ten kitokia. Ana *jo*.

Vėjo gūsis sutarškino langus, durys subraškėjo, tarsi nematomos rankos būtų trūktelėjusios jas, panūdus žūt būtina patekti vidun. Nuo šalčio Ricoli lūpos visiškai pamėlo, veidas įgijo lavono blyškumą, tačiau ji neparodė nė mažiausio noro susirasti šiltesnę vietelę. Čia — Ricoli: pirmoji nepasiduos. Neprisipažins, kad ji vos laikosi.

Mora žiūrėjo į akmenines grindis, kur neseniai gulėjo Uršulė, ir negalėjo nesutikti su instinktyvia Ricoli išvada, kad šis užpuolimas buvo pamišėlio poelgis. Šios kraujo dėmės rodė beprotybę. Ir

smūgiai į sesers Kamilės galvą. Arba beprotybę, arba neapsakomą blogį.

Atrodė, kad ledinis skersvėjis kirto jai per stuburą. Mora drebdama atsitiesė, įbedė žvilgsnį į Nukryžiuotąjį.

— Man labai šalta, — tarė ji. — Gal galime kur nors pasišildyti? Išgerti puodelį kavos?

— Ar čia jau baigėi?

— Pamačiau, ką reikėjo. Visa kita parodys skrodimas.